

Vergaderjaar 1986–1987

20 046

Regelen inzake de opneming in Nederland van buitenlandse pleegkinderen met het oog op adoptie

A

I. VOORSTEL VAN WET

Artikel 1, definitie buitenlands pleegkind:

een buiten Nederland geboren, de Nederlandse nationaliteit niet bezittende minderjarige in de zin van de Nederlandse wet, die in Nederland met het oog op adoptie in een ander gezin dan het ouderlijke wordt of zal worden verzorgd en opgevoed in zodanige omstandigheden dat de verzorgers in feite de plaats van de ouders innemen;

Artikel 2, tweede lid:

2. Het eerste lid is niet van toepassing, indien het buitenlandse pleegkind, na opneming door pleegouders in een periode waarin zij hun gewone verblijfplaats in het buitenland hebben, door hen gedurende ten minste een jaar aldaar is verzorgd en opgevoed en de verzorging en opvoeding van dat kind na binnenkomst in Nederland door hen zal worden voortgezet.

Artikel 5, nieuw tweede lid:

2. Ter voorbereiding van het in het eerste lid bedoelde onderzoek ontvangen de aspirant-pleegouders algemene voorlichting omtrent de opneming en de adoptie van buitenlandse pleegkinderen, welke voorlichting onder toezicht van Onze Minister zal worden verstrekt.

OORSPRONKELIJKE TEKST VAN HET VOORSTEL VAN WET EN VAN DE MEMORIE VAN TOELICHTING ZOALS VOORGELEGD AAN DE RAAD VAN STATE EN VOOR ZOVER NADIEN GEWIJZIGD

Artikel 5, nieuw derde lid:

3. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen nadere regels worden gesteld ten aanzien van de organisatie, de inhoud en de bekostiging van de aan de aspirant-pleegouders te verstrekken algemene voorlichting.

Artikel 5, vierde lid (was: tweede lid):

4. Het rapport van het onderzoek wordt met de aspirant-pleegouders besproken voordat het door de raad voor de kindbescherming wordt uitgebracht. De raad zendt een afschrift van het uitgebrachte rapport aan de aspirant-pleegouders. In de gevallen waarin een beginseltoestemming wordt verleend of de geldigheidsduur ervan wordt verlengd, wordt het oorspronkelijke exemplaar van het rapport verstrekt aan de vergunninghouder wiens bemiddeling door de aspirant-pleegouders is ingeroepen.

Artikel 5, derde t/m zesde lid: vernummerd in vijfde t/m achtste lid.

Artikel 5, vijfde lid (was: derde lid), onder b:

b. indien een der aspirant-pleegouders op het tijdstip van de indiening van het verzoek de leeftijd van tweeënveertig jaren heeft bereikt,

tenzij bijzondere omstandigheden inwilliging van het verzoek naar zijn oordeel wenselijk maken.

Artikel 5, zesde lid (was: vierde lid):

6. Onze Minister beslist afwijzend op een verzoek tot verlening of verlenging van de geldigheidsduur van een beginseltoestemming indien te verwachten is dat op het tijdstip waarop een buitenlands pleegkind zou kunnen worden opgenomen, het verschil in leeftijd tussen een der aspirant-pleegouders en het buitenlandse pleegkind meer dan veertig jaren bedraagt, tenzij bijzondere omstandigheden inwilliging van het verzoek naar zijn oordeel wenselijk maken.

Artikel 7, negende lid:

9. Wordt van de beslissing inzake een verzoek tot herziening beroep ingesteld op grond van de Wet Administratieve Rechtspraak Overheidsbeschikkingen, dan zijn de artikelen 11 en 12 van die wet niet van toepassing.

Artikel 8, aanhef:

Onverminderd het bepaalde bij en krachtens de Vreemdelingenwet inzake toelating en verblijf, dient bij de binnenkomst in Nederland van een buitenlands pleegkind aan de volgende voorwaarden te worden voldaan:

Artikel 12, tweede lid:

2. Het verzoek dient door de aanvrager schriftelijk bij Onze Minister te worden ingediend en de door Onze Minister vastgestelde gegevens te bevatten, welke benodigd zijn voor de beoordeling van de aanvraag. Deze gegevens worden in de Nederlandse Staatscourant bekend gemaakt.

Artikel 12, zevende lid:

Vervallen. Het achtste lid en het negende lid zijn vernummerd in zevende en achtste lid.

Artikel 13:

In afwijking van het bepaalde in artikel 12 kan Onze Minister afwijzend beslissen op een verzoek tot verlening van een vergunning indien hetzij gegronde vrees bestaat dat de aanvrager het bij of krachtens deze wet bepaalde niet zal naleven, hetzij de aanvrager naar verwachting te weinig toekomstmogelijkheden met betrekking tot bemiddeling inzake de opnemings van buitenlandse pleegkinderen heeft.

Artikel 16, vijfde lid:

5. Onze Minister stelt regels met betrekking tot de gegevens die door de vergunninghouder in verband met het toezicht op de naleving van het bepaalde in het derde en vierde lid van dit artikel moeten worden verstrekt betreffende zijn betrekkingen met instanties in het buitenland. Deze regels worden in de Nederlandse Staatscourant bekend gemaakt.

Artikel 20:

Vervallen. De artikelen 21 t/m 30 zijn vernummerd in 20 t/m 29.

Artikel 24 (was: 25), aanhef:

De Pleegkinderenwet (Stb. 1951, 595) wordt als volgt gewijzigd:

Artikel 26 (was: 27), aanhef:

De Beginselenwet voor de kindbescherming (Stb. 1961, 403) wordt als volgt gewijzigd:

Artikel 28 (was: 29):

Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip.

Artikel 29 (was: 30):

Deze wet kan worden aangehaald als «Wet opnemings buitenlandse pleegkinderen».

II. MEMORIE VAN TOELICHTING

Onderdeel I, onder A (nieuw):

A. Inleiding

Dit wetsvoorstel heeft een drieledige strekking, welke als volgt kan worden omschreven.

In de eerste plaats beoogt de regeling het tot op heden gevolgde beleid inzake de verlening, door de Minister van Justitie, van een beginseltoestemming voor de opnemings van een buitenlands pleegkind in de wet vast te leggen. De vereisten voor de verkrijging van een beginseltoestemming zijn in overeenstemming gebracht met de huidige praktijk, terwijl de te doorlopen procedure is gemoderniseerd en met een aantal wettelijke waarborgen is omkleed. De wet noemt voorts de vereisten waaraan op het tijdstip van binnenkomst van het buitenlandse pleegkind moet zijn voldaan alsmede de rechten en de verplichtingen die de opnemings voor de betrokken partijen meebrengt.

In de tweede plaats beoogt het voorstel gevolg te geven aan de wens om de bemiddeling terzake van de opnemings van buitenlandse pleegkinderen te reguleren door een vergunningstelsel. Het hierop betrekking hebbende gedeelte van het wetsvoorstel omschrijft de criteria waaraan de aanvrager van een vergunning moet voldoen en de door hem te volgen procedure.

In de derde plaats voorziet het wetsvoorstel in verschillende vormen van toezicht en controle. Het betreft hier de binnenkomst in Nederland van een buitenlands pleegkind, de activiteiten van vergunninghouders als ook de verstrekking van de aan de gezinsonderzoeken voorafgaande algemene voorlichting.

Gestreefd is naar een regeling waarin concrete, internationaal aanvaardbare maatstaven zijn neergelegd en die een verantwoorde plaatsing van de daarvoor in aanmerking komende buitenlandse pleegkinderen zo goed mogelijk garandeert.

Onderdeel I, onder B (was: A):

In de vijfde alinea zijn na de tweede zin twee zinnen ingevoegd luidende:

Over een in 1982 geredigeerd voorontwerp, dat in de instelling van een centraal orgaan voorzag, is onder meer het advies ingewonnen van het College van Advies voor de Kinderbescherming. Daarnaast heeft een aantal instanties, waaronder de Raad voor het Jeugdbeleid, ongevroegd commentaar op dat voorontwerp geleverd.

De daarop volgende zin:

In deze adviezen en commentaren komt twijfel tot uiting over de vraag of het doel van de regeling de instelling van een centrale instantie rechtvaardigt.

Na de vijfde alinea zijn ingevoegd zes nieuwe alinea's, luidende:

Naast deze adviezen en commentaren hebben de volgende overwegingen een rol gespeeld bij de beslissing om af te zien van de instelling van een centraal orgaan.

In de motie wordt als een van de taken van een dergelijk orgaan genoemd het adviseren over aanvragen van aspirant-vergunninghouders. Dit zou betekenen dat de bemiddelaars – die zelf uiteraard in sterke mate bij deze aangelegenheid betrokken zijn – een stem zouden hebben in de beslissing van de Minister om al of geen vergunning te verlenen. Het is, naar mijn mening, onwenselijk om het vergunningbeleid onafhankelijk te stellen van de wensen van de bestaande vergunninghouders. In verband hiermee is er naar mijn mening geen aanleiding om voor de bedoelde advisering een centraal orgaan op te richten.

Een andere aan het genoemde orgaan toegedachte taak zou bestaan in het beheer van de centrale wachtlijst. Ten aanzien hiervan zij opgemerkt dat een dergelijke wachtlijst, hoe dan ook, moet worden bijgehouden door het Ministerie van Justitie, aan welk ministerie immers de behandeling van de verzoeken om een beginseltoestemming wordt opgedragen. Het lijkt overbodig om daarnaast nog een centraal orgaan met dezelfde taak te belasten. Het wetsontwerp is voorts zodanig opgezet dat aspirant-pleegouders die over een beginseltoestemming beschikken, zich tot een bemiddelaar kunnen wenden. Deze zal zich bij de behandeling van verzoeken zoveel

mogelijk moeten houden aan de volgorde van de individuele aanmeldingen. Dit maakt het onnodig om een wachtlijst aan te houden van uitsluitend aspirant-pleegouders die over een beginseltoestemming beschikken, zoals in de toelichting op de motie (Tweede Kamer 1981, blz. 5024) werd gesuggereerd. Ten slotte zij opgemerkt dat belanghebbenden te allen tijde inzage kunnen nemen in de door het Ministerie van Justitie gehouden wachtlijst.

Verder wordt in de motie de wens naar voren gebracht om door het centraal orgaan aan de Minister van Justitie adviezen te laten uitbrengen over het interlandelijk adoptiebeleid. Hierbij zij aangetekend dat de Minister reeds over een adviesorgaan beschikt, namelijk het College van Advies voor de Kinderbescherming. Door de in het ontwerp aan dit college opgedragen nieuwe advies-taak in het kader van de herzienings-procedure, zal het de nodige ervaring op dit terrein kunnen opdoen en desgewenst aanbevelingen kunnen doen over het te voeren interlandelijke adoptiebeleid. Inmiddels is bij de recente aanvulling van het college met nieuwe leden bijzondere deskundigheid op het gebied van interlandelijke adoptie aan dit adviesorgaan toegevoegd.

Deze overwegingen hebben ertoe geleid om voor de in de motie Cornelissen/Nijpels opgeworpen problemen een andere oplossing te zoeken dan in die motie werd voorgesteld.

Afzonderlijke aandacht verdienen in dit verband de voorlichting en de informatie van de aspirant-pleegouders. Op dit terrein was door de opstellers van de motie eveneens een taak toegedacht aan het in te stellen centrale orgaan. Voor zover het betreft de in het kader van de bemiddeling te geven specifieke, op het individuele geval gerichte voorlichting, kan worden geconstateerd dat deze thans in de praktijk probleemloos verloopt. Er is dan ook aanleiding om deze activiteit over te laten aan de individuele vergunninghouders, die door de aard van hun werkzaamheden over alle ter zake relevante informatie beschikken. Op dit gebied is dus, evenmin als op de hiervoor genoemde gebieden, een taak voor een centraal orgaan weggelegd.

Naast deze, door de vergunninghouders te geven, specifieke voorlichting dienen aspirant-pleegouders de nodige algemeen-oriënterende

voorlichting te ontvangen over de opnemings van buitenlandse pleegkinderen en interlandelijke adoptie.

Voorlichting in deze algemene zin werd hun tot dusver door de raden voor de kindbescherming gegeven alvorens tot het gezinsonderzoek in strikte zin werd overgegaan. In de loop van 1986 is besloten tot bezuinigingen op het gebied van de kindbescherming, die noodzakelijkerwijze leiden tot de afstoting van enkele onderdelen van het takenpakket van de raden voor de kindbescherming. Tot de niet langer door de raden uit te voeren taakonderdelen behoren de hier bedoelde, op het gezinsonderzoek voorbereidende voorlichtingswerkzaamheden. Deze zullen derhalve in een ander kader – gedacht wordt aan een privaatrechtelijk samenwerkingsverband – moeten worden verricht. Het algemene karakter van deze voorlichting vereist intussen wel, dat de objectiviteit ervan wordt gewaarborgd, dat het programma een aantal vaste onderwerpen omvat en dat de verstrekking overal op gelijke wijze wordt georganiseerd. Het is dan ook wenselijk dat deze voorlichting niet geheel aan particulier initiatief wordt overgelaten, doch onder toezicht van de Minister van Justitie wordt verzorgd. In het wetsvoorstel is een bepaling opgenomen die hierin voorziet. Nadere regels omtrent de organisatie, de inhoud en de bekostiging van de voorlichting kunnen bij algemene maatregel van bestuur worden gesteld.

De tweede zin van de veertiende (was: achtste) alinea:

Wel wordt in ontwerp-artikel 25 voorgesteld het toepassingsgebied van de Pleegkinderenwet uit te breiden tot de gehele categorie van buitenlandse pleegkinderen die met het oog op adoptie zijn opgenomen.

Na deze zin is een derde zin ingevoegd, luidende:

Een zodanige ruime interpretatie werd trouwens in de rechtspraak reeds aan de genoemde wet gegeven (Rb. 's-Gravenhage, 22 januari 1962, NJ 1963, 153).

Onderdeel I, onder C (was: B):

De eerste twee zinnen:

Voor iedere adoptie geldt, dat zij in het kennelijk belang van het kind moet zijn. Dit beginsel is neergelegd in artikel 227 Boek 1 BW. Aan de beslissing van de rechter waardoor de adoptie tot stand komt dient een afweging vooraf te gaan van de

belangen van het kind bij enerzijds verbreking van de banden met de (eigen) ouders en anderzijds bevestiging van de banden met de adoptanten. Een beleid gericht op de toelating van minderjarigen van niet-Nederlandse nationaliteit ten behoeve van de opname van deze minderjarigen in hier te lande gedomicilieerde gezinnen, met het oogmerk van adoptie, dient het in artikel 227 Boek 1 BW neergelegde beginsel eveneens tot uitgangspunt te hebben.

De vierde zin:

Dit beginsel is, evenals andere grondslagen waarop dit wetsontwerp berust, tevens neergelegd in een aanbeveling van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties inzake pleeggezinplaatsing en adoptie, die in december 1986 is aangenomen.

Na deze zin is een vijfde zin ingevoegd, luidende:

De tekst daarvan is als bijlage bij deze memorie gevoegd.

In de tweede alinea is na de tweede zin een zin ingevoegd, luidende:

In het bijzonder dient vast te staan dat het kind niets meer van zijn eigen ouders of familieleden heeft te verwachten.

De derde alinea is aangevuld met een eerste zin, luidende:

Het hierboven omschreven beginsel is geconcretiseerd in de materiële vereisten waaraan bij de binnenkomst van een buitenlands pleegkind in Nederland moet zijn voldaan.

De tweede zin van deze alinea:

Zo brengt toetsing van het belang van het kind bij verbreking van de banden met de eigen ouders met zich, dat moet worden bevorderd dat alleen die kinderen voor adoptie in Nederland worden toegelaten, ten aanzien van wie vaststaat dat door de eigen ouders afstand ter adoptie is gedaan.

De eerste twee zinnen van de vierde alinea:

Aan het beginsel wordt in de opzet van het wetsontwerp tevens recht gedaan door de rol die aan de bemiddelende organisaties wordt toegekend. Van deze wordt verwacht dat zij voor zover dit in hun vermogen ligt erop zullen toezien dat de overkomst van een kind naar Nederland met het oog op adoptie alleen wordt bevorderd, wanneer vaststaat dat dit in het belang van het kind is en in het land van herkomst geen andere vorm van hulp kan worden geboden.

In de vijfde alinea zijn na de vierde zin twee zinnen ingevoegd, luidende:

Deze worden in overleg met de raden voor de kindbescherming vastgesteld in zogenaamde «normen-rapporten» welke, zo nodig, regelmatig worden geactualiseerd. Verder wordt door het Ministerie van Justitie erop toegezien dat een regelmatige stroom van opdrachten tot het instellen van een onderzoek door de raden voor de kindbescherming wordt verstrekt.

Aan dezelfde alinea is een slotzin toegevoegd, luidende:

Per raad is met het oog hierop een praktijkbegeleider aangewezen, die op het terrein van de gezinsonderzoeken het meest deskundig is. Voorts vindt landelijk overleg plaats tussen de praktijkbegeleiders.

Na de vijfde alinea zijn twee alinea's ingevoegd, luidende:

Wat de kritiek van de Raad voor het Jeugdbeleid op de lange duur van de onderzoeken betreft, kan worden medegedeeld dat deze duur inmiddels zodanig is gereduceerd dat een redelijk evenwicht bestaat tussen het aantal pleeggezinnen dat beschikt over een beginseltoestemming en het aantal lopende bemiddelingen. Het lijkt op dit moment weinig zinvol om naar een verdere verkorting van de onderzoeksduur te streven, omdat daardoor het tijdsverloop tussen de verlening van de beginseltoestemming en de plaatsing van een kind onevenredig groot zou worden.

Ten slotte zij, eveneens naar aanleiding van het advies van de Raad voor het Jeugdbeleid, opgemerkt dat onder C wordt uiteengezet waarom is besloten de advisering vooraf over een te verlenen beginseltoestemming te vervangen door een herzieningsprocedure.

Onderdeel I, onder D (was: C):

De laatste alinea van dit hoofdstuk is ingevoegd na de derde alinea.

De zevende (was: zesde) alinea, voorlaatste zin:

De zoëven genoemde opzet is mede gekozen in het licht van de over eerdere voorstellen gegeven commentaren.

De negende (was: achtste) alinea, laatste zin:

De Beginselenwet voor de kindbescherming (Stb. 1961, 403), alsmede het hierop gebaseerde Uitvoeringsbesluit kindbescherming (Stb. 1964, 327), worden hiertoe op enige plaatsen aangepast.

Aan de twaalfde alinea is een laatste zin toegevoegd, luidende:

De vergunninghouder bij wie de aspirant-pleegouders zijn ingeschreven, zal het omtrent dezen opgemaakte gezinsrapport ontvangen.

Onderdeel I, onder E (was: D), III

De eerste alinea:

In het wetsvoorstel wordt geen bevoegdheid gedelegeerd tot het stellen van materiële normen voor de verlening van een beginseltoestemming of voor de toelating van buitenlandse pleegkinderen. Deze laatste is uiteraard wél onderworpen aan de bij en krachtens de Vreemdelingenwet gestelde vereisten. De delegatiebepalingen betreffen procedurevoorschriften, de vereisten ter zake van de organisatorische opzet van aspirant-vergunninghouders, de jaarverslaggeving van vergunninghouders, alsmede de voorwaarden voor subsidiëring van vergunninghouders.

De eerste zin van de derde alinea:

Het wetsvoorstel stimuleert het inroepen van de tussenkomst van bemiddelende organisaties in gevallen waarin een echtpaar overweegt zelf in het buitenland de onderhandelingen te voeren. Dit is een beoogd neveneffect.

De tweede zin van de laatste alinea:

De gezinsonderzoeken worden verricht door de raden voor de kindbescherming, nadat de aspirant-pleegouders in algemene zin zijn voorgelicht.

Na de op deze passage volgende zin zijn drie zinnen ingevoegd, luidende: Wat de personele consequenties betreft, kan worden opgemerkt dat in het wetsvoorstel rekening is gehouden met de realisering van de bezuinigingsopdracht en de daarmee samenhangende afslankingsoperatie bij de raden voor de kindbescherming over de periode 1986-1990. In het kader van de genoemde afslanking zijn bij schrijven van 9 juni 1987 de definitieve voornemens aan de Tweede Kamer medegedeeld. De beperking van de onderzoekstaak van de raden voor wat betreft de gezinsonderzoeken dient te leiden tot een halvering van het daartoe thans benodigde aantal formatieplaatsen. De voorgestelde regeling heeft geen verderstrekkende personele consequenties.

Artikelsgewijze Toelichting:

Toelichting op artikel 2-7, vierde alinea:

De tweede zin is geschrapt en vervangen door een tweede en derde zin, luidende:

Zij worden, voor zover het betreft de verlening van een beginseltoestemming, (artikel 5, tweede lid), voorafgegaan door de verstrekking van algemene voorlichting onder toezicht van de Minister van Justitie. Hiermee wordt beoogd aspirant-pleegouders terdege te oriënteren omtrent interlandelijke adoptie.

Toelichting op artikel 5, vierde lid (was: tweede lid), tweede, derde en vierde zin:

Bij de bemiddeling bedient deze zich uitsluitend van dit oorspronkelijke exemplaar. Besluit een echtpaar na verloop van tijd een andere vergunninghouder in de arm te nemen, dan wordt het oorspronkelijke exemplaar van het rapport aan deze nieuwe bemiddelaar doorgezonden. Aldus wordt voorkomen dat een echtpaar de bemiddeling van meer dan een vergunninghouder tegelijk inroept. Een afschrift van het rapport wordt, nadat dit door de raad voor de kindbescherming is uitgebracht, aan de aspirant- en pleegouders toegezonden. Bovendien worden, evenals het geval is bij andere vormen van rapportage van de raden voor de kindbescherming, de betrokkenen, voordat het rapport wordt uitgebracht, in de gelegenheid gesteld van de inhoud ervan kennis te nemen en hierop hun commentaar te geven.

Toelichting op artikel 4, onder c:

De tweede en de derde zin zijn geschrapt.

Na de Toelichting op artikel 4, onder c, wordt een nieuwe alinea ingevoegd, luidende:

Onder d. wordt bepaald dat de aspirant-pleegouders verplicht zijn, een bij algemene maatregel van bestuur vast te stellen bijdrage in de kosten van de behandeling van het verzoek te voldoen voordat met het gezinsonderzoek een aanvang wordt gemaakt. In die kosten zijn begrepen de kosten van de aan het gezinsonderzoek voorafgaande voorlichting. Dit is in overeenstemming met de thans ter zake van dienstverlening door overheidsinstanties gevolgde, op het profijtbeginsel gebaseerde beleidslijn.

De op deze nieuwe alinea volgende toelichting op artikel 3, eerste lid, tweede zin:

In verband met de mogelijkheid dat het aanbod van pleegkinderen achterblijft bij de vraag, kan een verlengingsprocedure noodzakelijk zijn.

Toelichting op artikel 5, vijfde lid (was: derde lid), onder b:

Na de vierde zin is een nieuwe alinea ingevoegd, luidende:

In de afgelopen jaren is met betrekking tot dit punt de volgende ontwikkeling gesignaleerd, die van belang moet worden geacht voor de bepaling van de leeftijdsgrens. Enerzijds blijkt het aantal voor opnemings beschikbare oudere buitenlandse pleegkinderen, dat wil zeggen kinderen in de leeftijd van 1 tot 6 jaar, betrekkelijk groot te zijn, en anderzijds blijkt bij veel Nederlandse echtparen die de momenteel geldende leeftijdsgrens zijn gepasseerd (dat wil zeggen in de categorie van 40–42 jaar) de wens te bestaan om een buitenlands pleegkind te adopteren. Gezien de vrij sterke daling die gedurende de laatste jaren is ingetreden in het totale aantal aanvragen om een beginseltoestemming en de daarmee gepaard gaande verkorting van de gemiddelde wachttijd, lijkt thans een verhoging van de leeftijdsgrens tot 42 jaar gerechtvaardigd, met dien verstande dat ook thans in uitzonderingsgevallen daarvan kan worden afgeweken.

Toelichting op artikel 5, zesde lid (was: vierde lid), eerste zin:

Het vereiste betreffende het te verwachten leeftijdsverschil, vervat in *artikel 5, zesde lid*, geldt slechts als voorwaarde voor zowel de verlening als de verlenging.

De vierde en de vijfde zin van deze alinea:

Aan deze wens is tegemoet gekomen door in *artikel 5, zesde lid*, de Minister van Justitie de bevoegdheid toe te kennen van de bepaling betreffende het leeftijdsverschil af te wijken indien hij zulks wenselijk oordeelt. Van deze bevoegdheid zal de Minister van Justitie slechts gebruik maken indien daartoe een bijzondere aanleiding bestaat.

De laatste zin van deze alinea is geschrapt.

Toelichting op artikel 7, negende lid (nieuw):

In *artikel 7, negende lid*, is de toepasselijkheid van de artikelen 11

en 12 van de Wet Administratieve Rechtspraak en Overheidsbeschikkingen uitgesloten voor het geval dat tegen de beslissing van de Minister van Justitie een beroep op grond van die wet wordt ingesteld. De behandeling van het beroepschrift als bezwaarschrift zou neerkomen op een duplicering van de procedure in herziening.

Toelichting op artikel 2, tweede lid: Tweede alinea:

Het begrip «gewone verblijfplaats» is in dit artikel gebruikt om aansluiting te verkrijgen bij de in het internationaal privaatrecht gebruikelijke terminologie («résidence habituelle»). De strekking ervan is overigens dezelfde als die van het begrip «hoofdverblijf» in de Vreemdelingenwet.

Toelichting op artikel 8, onder d en e:

Toegevoegd zijn twee zinnen, luidende:

De overgelegde bescheiden moeten van dien aard zijn dat er bij de ambtenaren, belast met de controle daarvan, geen twijfel kan bestaan dat aan de in deze bepalingen genoemde vereisten is voldaan. Dit betekent dat deze bescheiden doorgaans uitdrukkelijke verklaringen van, onderscheidenlijk, de ouders en de zojuist genoemde autoriteiten moeten bevatten. In de gevallen waar zulks niet mogelijk is, bij voorbeeld omdat het een vondeling betreft of een kind afkomstig uit een land waarvan de autoriteiten nimmer verklaringen van de beoogde strekking afgeven, moet niettemin uit de inhoud van de overgelegde bescheiden rechtstreeks kunnen worden afgeleid dat aan de gestelde vereisten is voldaan.

Toelichting op artikel 9, derde lid: De eerste zin van de tweede alinea is geschrapt.

Aan het slot is een zin toegevoegd, luidende:

Ten aanzien van de bedoelde kosten van terugkeer wordt aldus een verbintenis uit de wet gecreëerd, waardoor de garantverklaring overbodig wordt. Wel zullen aspirant-pleegouders in het kader van de voorlichting op deze verplichting moeten worden gewezen.

Toelichting op artikel 10, eerste lid: Na de tweede alinea zijn vijf zinnen ingevoegd, luidende:

De regeling inzake de toevertrouwing is ontleend aan die van artikel

241 Boek 1 BW. Zij houdt in dat de raad voor de kindbescherming aan wie het kind is toevertrouwd, zich binnen zes weken tot de rechter dient te wenden ten einde een voorziening in het gezag over de minderjarige te verkrijgen. De voorlopige toevertrouwing zal derhalve van beperkte duur zijn. Omdat aan de toevertrouwing dit vervolg wordt gegeven, is, evenals in het geval van artikel 241 Boek 1 BW, niet voorzien in een rechtsmiddel tegen de beslissing tot voorlopige toevertrouwing. Een dergelijke voorziening wordt, ook in het geval van een buitenlands pleegkind, overbodig geacht.

Toelichting op artikel 12, eerste lid:

De tweede zin van de tweede alinea is geschrapt. In de plaats daarvan is aan het eind van deze toelichting een alinea toegevoegd, luidende:

Zoals in het algemene gedeelte van deze memorie van toelichting, onder B, is uiteengezet, is aan de in de motie-Cornelissen/Nijpels (zitting 1980–1981, 16 194, nr. 9) geuite wens om de Minister vooraf hierover te laten adviseren, geen gevolg gegeven. De wettelijke criteria zijn echter voldoende duidelijk omschreven om van een dergelijke advisering te kunnen afzien.

Toelichting op artikel 12, derde lid, tweede zin:

Adoptie zal slechts in aanmerking komen als iedere andere vorm van hulp aan het kind in het land van herkomst ontbreekt en ook niet kan worden gevonden.

Na deze zin is een zin ingevoegd, luidende:

De vergunninghouders zullen zich bij hun bemiddeling aan dit uitgangspunt dienen te houden en ook overigens het belang van het kind centraal moeten stellen.

De toelichting op artikel 12, zevende lid is geschrapt.

Toelichting op artikel 12, zevende (was: achtste) lid, na de eerste zin:

Deze eis kwam reeds ter sprake in onderdeel D van het algemene gedeelte van deze memorie. Ter nadere toelichting diene, dat ook ter zake van de contacten met het buitenland onderlinge afstemming tussen de vergunninghouders gewenst is. Organisaties moeten elkaar in die contacten respecteren.

Ook wordt van de vergunninghouders verlangd dat zij gezamenlijk hun medewerking verlenen aan de onder toezicht van de Minister van Justitie te verstrekken, op de gezinsonderzoeken voorbereidende voorlichting. Overigens kan worden vermeld dat tussen bemiddelende instellingen verschillende vormen van samenwerking bestaan, bij voorbeeld op het gebied van de nazorg. Zo hebben enige bemiddelaars te zamen een organisatie in het leven geroepen die systematisch alle pleegouders die van de bemiddeling van een der samenwerkende instellingen gebruik hebben gemaakt, een half jaar na de plaatsing van hun pleegkind uitnodigt voor een serie groepsgesprekken. Ook vinden regionale groepsgesprekken plaats tussen pleegouders die grote problemen hebben, verband houdende met de opnemings van een buitenlands pleegkind. Daarnaast worden door de organisaties experimenten ontwikkeld met regionale adoptie-adviesteams, zijnde samenwerkingsverbanden per arrondissement tussen professionele hulpverleners en adoptie-pleegouders met kennis en ervaring.

Ten slotte wordt van de vergunninghouders verlangd dat zij hun medewerking verlenen aan de onder toezicht van de Minister van Justitie te verstrekken, op de gezinsonderzoeken voorbereidende voorlichting.

Toelichting op artikel 13, tweede zin:

Het is niet zinvol het aantal vergunninghouders uit te breiden indien niet te verwachten valt dat dit tot verruiming van de mogelijkheden tot bemiddeling zal leiden in die zin dat de totale bemiddelingscapaciteit in Nederland wordt vergroot en/of de bemiddeling tot nieuwe landen of landsdelen wordt uitgebreid.

De toelichting op artikel 15 is aangevuld met een tweede zin, luidende:

Een opdracht hiertoe wordt uiteraard slechts verstrekt met instemming van de vergunninghouder die daartoe is aangezocht.

Toelichting op artikel 17, tweede lid, vijfde zin:

Met de woorden «zo veel mogelijk» wordt de vergunninghouder de nodige ruimte geboden zowel met het oog op de «matching» als in verband met bijzondere omstandigheden die zich kunnen voordoen.

De toelichting op artikel 20 is geschrapt.

De toelichting op de artikelen 22 (was: 23), eerste lid en 25 (was: 24), eerste lid is aangevuld met drie zinnen, luidende:

Is de bemiddelaar daarbij uit winstbejag te werk gegaan, dan is het feit een misdrijf. Is dat niet het geval, dan wordt het feit aangemerkt als een overtreding. Als overtreding van aspirant-pleegouders wordt beschouwd het opnemen van een buitenlands pleegkind zonder over een beginseltoestemming te beschikken of het opnemen van een pleegkind dat niet aan de in artikel 8 gestelde vereisten voldoet.